

Neler öğrendin bugün ve güne anlamını ne verdi?

Hardcore History Podcast dinliyorum. 12. bölümde *bozkır halklarını* anlatıyor. İskitler, Hunlar, Türkler, Moğollar ve sair *at üstünde doğup, at üstünde ölenler*. Çocuklar daha yürümeye başlar başlamaz at binmeye alıştırılmış. Okçulukları ile meşhurlar. At ve insan karışımı mitolojik canlı Centaur'ların esin kaynağının bu halklar olduğu söyleniyormuş. Ve saire.

Medeniyetle araları pek iyi olmayan göçebe kavimler. Etkileri az olmuş. Medeniyete en önemli katkıları herhalde içinde yaşadığımız ülke. Diğerlerinin pek esamisi okunmuyor.

Medeniyetle arası iyi olmamak değil de, *başka bir medeniyet*. Kurganlardan çıkanlara bakınca hayli sanat meraklısı olduklarını görüyoruz diyor. Ancak bir iş bölümü yok, bazıları çiftçi, bazıları savaşçı, bazıları vakanüvis olmuyor. Hepsi savaşıyor, kadınlar dahil. Hatta bazılarında savaşta *leş*i olmayan kadının evlenmesi de mümkün oluyormuş.

Eşitlikçi bir toplum.

Fazlasıyla. Bununla beraber, tarihi *şehirliler* yazdığı için filmde *kötü karakter* göçebelere ait. İlk öldürdükleri düşmanın kafatasını şarap çanağı yapmak adeti varmış mesela. Bunu Hunlar için de, İskitler için de anlatıyorlar, Altın Ordu ve Kumanlar hakkında Ruslar da söylüyor bunu. Eğer göçebeler kendi tarihlerini yazıyor olsaydı bu adeti gizler miydi, yoksa *kahramanlık* olarak mı anlatırdı, bilemiyorum.

Yazı bu gibi adetlerden uzaklaşmayı gerektiriyor belki, bir şehir gerekiyor yazı için. *Göçebeler kendi tarihlerini yazsaydı* demek, *göçebeler göçmeyi bırakıp yerleşseydi* demek. Onun için bu soru biraz anlamsız. Şehirlilerde böyle adetler olmaz, şehirlinin *hayat felsefesinde* bir düşman bulup, boynunu vurup, kafatasıyla şarap içmek yoktur. Onun için bu adetler hep *barbarlık* olarak anlatılacak.

Bir yandan böyle olabilir ama bir yandan da *tarihsiz* bir hayat var demek ki. İnsanların kabilesinden başka kimseyi tanımadığı ve bir beyin etrafında yağmayla ve hayvanları orada burada otlatarak geçirdiği bir hayat tarzı var ve onlar da bizim kadar *insan*. Moğollar 1258'de Bağdat'ı yaktıklarında şehirdeki kedi ve köpekleri dahi öldürmüşler. Eğlence olarak bile kan dökmekten başka bir şey bilmeyen *insanlar*.

Şimdi bunu telaffuz etmek bile *insanlığınızın* tartışılmasına yetiyor.

Bir yandan ilerleme var, doğru, ancak bir yandan da şartlar değiştiğinde insanların da değiştiği kanaati var bende. Bugün *insanlık* dediğimiz davranışların çoğu eldeki imkanların çokluğuyla ilgili. Göçebe için aynı kısıtlar yok, yemek için her gün hayvan öldürmek zorundaysan, savaşta vahşice davranman da normal. Bu adetler Osmanlı'nın bazı örfi cezalarını da izah ediyor. Hata yapan paşayı öldüren, taht kavgasına yol açmasın diye kardeşlerini öldüren, ceza olarak idamı çok kolay kullanan bir kültürün arkasında bu *göçebelik* varmış demek ki.

Genel olarak öyle değil mi? O zamanın şartları *cezayı hayatıyla ödemek* konusunda tutucu değil. Bütün dünyada böyle.

Evet, bütün dünyada böyle, yine de kazığa oturtmak veya deri yüzmek gibi bazı *adetler* bu taraflarda daha yaygın. Bunun mukayesesini yapmak zor, yine de.

Bir yandan da aklıma mesela LGBT hareketi geliyor. İnsanlığın aldığı durumun daha iyi olmadığını düşünenler var, belki sen de bunlardan birisin?

Hayır. İnsanlığın *göçebeliğe nazaran* daha iyi durumda olduğunu düşünüyorum. Bunun tartışması bile manasız. Bununla beraber bu *rahatlık* bir *decadence*, bir *bozulma* da getirdi. Eskiden konuşulması bile komik kaçacak talepler için insanların gösteri yapması veya *hak araması* mümkün artık.

Eskide değiliz, göçebe değiliz, homoseksüeller de insan, değil mi?

Evet, bir yandan böyle, tabii ki *onlar insan değil mi?* diye sorunca akli melekelerimiz duruyor. *İnsan tabiatının* ne olduğu konusunda hayli şüphelerim var ama zenginlik ve bolluk günlerinde birilerinin kendine *alternatif kimlik* araması da makul.

O zaman *haklılar* diyorsun.

Haklılar benim karar vereceğim bir şey değil diyorum. Ancak modern zamanların trendi insanların *yumuşaması* oluyor. Eskiden *normal* olan artık *kaba* oluyor. Bu bütün *ideallerde* böyle, kadınlara bakışımız da böyle, erkeklerden de *nezaket* bekliyoruz, homoseksüellere ayırım yapılmasın, zencilere menfi konuşulmasın, kimse kimseyi üzmesin ve herkes kedileri sevsin istiyoruz.

Medeniyet bu değil mi?

Buradaki trendi anlamakla beraber, doğal bir süreç olduğu kanaatindeyim. Ben modern zamanın kadın hakları, LGBT hakları ve sair hak arayışlarının temelinde nüfusun *üremesek iyi olacak* seviyelere gelmesini görüyorum mesela. Bir göçebe toplumunda kadının *çalışmaması* bir hak değildi, aynı şekilde bir köyde de böyledir, kadının *çalışmayabilmesi* ancak bir şehirli hakkı. Ancak orada da bir kadın veya kendi cinsine meyleden biri *ben kendi yolumu çizeceğim* diyemez. Bugün bunu söyleyebiliyor olmamızın sebebi büyük ölçüde *bireyin* pek de önemi kalmamasından. Ortalıkta *makineyi çekip çevirecek* kadar insan var ve birilerinin *biz bu oyunu oynamıyoruz* demesi önemli bir sorun değil.

Ama toplumun genelinin bu değerleri kabul etmesi bekleniyor.

Ben beklentinin daha çok *nüfus kontrolünü desteklemek* olduğunu düşünüyorum. Bugün eğer yeryüzünde herkesin hemfikir olacağı bir konu varsa, bu da *nüfusun fazlasıyla arttığı* olacaktır. Kapitalizmin çarklarını döndürenlerin de ellerindeki her imkanla *doğurgan olmayan ilişkileri* desteklediklerini tahmin ediyorum. Bu bir tarafta *özgür kadın anlatısı* olarak ortaya çıkıyor, diğer tarafta *homoseksüel hakları* olarak. Asıl gaye *çocuk yapmasınlar da ne yaparlarsa yapsınlar* ve bu da *haksız* diyeceğim bir duruş değil. Buradaki mantığı anlıyorum, onun için de ellerine renkli bayraklar alıp meydana çıkmış insanlara bir miktar *acımakla* beraber, şartlarımızdaki *rahatlık* değişmediği sürece bu *yumuşamanın* devam edeceğini düşünüyorum. Bir gün *nüfus çok azaldı, kadınların en önemli vazifesi çocuk üretmektir* diyeceğimiz şartlar oluşursa, o zaman bütün bu yumuşamanın sona erip, rollerin yeniden *klasik* hale gelmesi muhtemel.

Öyle bir şey olur mu sence?

Yaşadığım müddetçe pek ihtimal vermiyorum. Bir dünya savaşı çıkıp, medeniyeti silip, göçebeliği yeniden makul hale getirirse bir ihtimal. Söylemeye çalıştığım zaten bu gibi taleplerin *medeniyetin yan etkisi* olduğu.

Yani dini ahlakın *yapmayın* dediğini söyleyenlere *yapmaya devam edecekler* diyorsun.

Ben de homoseksüel ilişkinin *kendisini* hoş gören biri değilim, fiilin kendisi iğrenç geliyor. Bu benim cinsel yönelimin *normal* olmasından kaynaklanıyor olabilir, veya bazısı benim gibi öğrenenlerin *gizli homoseksüel* olduğunu söylüyor, bunlar da konuşarak bir yere varılmayacak itirazlar. Yine de dindarların her renkli bayrak gördüklerinde Lut kavmi hikayeleri anlatmasının ne faydası olduğunu kendime soruyorum. Kendimizi iyi hissetmesine sebep olabilir ancak bu insanları *daha dindar* mı yapıyor? Ben homoseksüel olsam, bir yandan da müslüman olsam, bir taraf bana *onur* vaaderken, bir tarafın bana *cehennem odunu* muamelesi yapmasından dindarlığım artmazdı. Burada dini söylemin önemli bir ikilemi var, bu modern dünyanın tüm meselelerinde var ama burada daha bariz.

Ama ne yapabilirsin? Hoş mu görmeli?

Benim fiilin kendisini yargılama hakkım olduğunu düşünmüyorum. Ancak mücadelenin siyasi bir mücadeleye olduğunu ve buradaki maksadın da siyasi olduğunu söyleyerek başlamak mümkün. Bu insanlara *Allah'ın rahmeti geniştir ve sizi de içine alır* diyebilmek lazım. LGBTQ'nun her harfinin farklı bir söylemi hakettiğini düşünebilmek gerekir. Karşı cinsten bıktığı için *biraz da kendi cinsimi deneyeyim* diyen azgın bir biseksüelle, ezelden gelen fizyolojik sorunlardan dolayı yaşamadığı dert kalmamış, uğradığı ayrımcılık yüzünden hayatını sadece fuhuş yaparak kazanabilen bir transseksüelin arasında ciddi fark olduğunu söyleyebilmek lazım. Onlar tek bayrak altına girdi diye bizim de onları *tek grup* olarak görmemiz ve buradan *biz normallerin* kendimize *ahlaki üstünlük* biçmemiz iyi bir davranış değil. Nihayetinde de *azgınlık* ve *mecburiyet* aynı kefiye girdiği ve biz hepsine aynı muameleyi yaptığımızda kaybedecek taraf biziz. Buralarda incelikli söylemler üretebilmek lazım ama fikri göçebelik izin vermiyor, tabii.